

LJUBLJANSKI ČASNIK.

№ 37.

Vtorik 6. velk. Serpana

1850.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petik. Predplačuje se za celo leto pri založniku *Jožefu Blasniku* 6 gold., za pol leta 3 gold., za četrt leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraja še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti zneso 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četrt leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, in ako se na pismo zapiše, da so naročniki denarji (Pränumerationsgelder) v njem, ni treba nič poštne plačati.

Vradne naznanila.

C. k. ministerstvo kupčijstva je z razpisom od 20. maliga Serpana t. l., št. 4394/K posestniku in bivšemu rafinerijskemu mojstru *Petru Lülsdorfu* dovoljenje za deželno fabriko, za katero je prosil, podelilo, da drugo fabriko za sladkor v Ljubljani napravi.

V Ljubljani 27. maliga Serpana 1850.

Za koncipista pri začasni deželni šolski oblastniji za krajnsko kronovino postavljenemu tajniku *Antonu Salomonu* je z razpisom visociga ministerstva znotrajnih opravil od 31. maliga Serpana 1850 pripušenje njegoviga prejšnjiga reda kot poglavarstviniga tajnika očitno priznано bilo.

V Ljubljani 2. vel. Serpana 1850.

Od gosp. *Ant. Jegliča*, lokalista na št.-Urški gori so bili tukajšnjemu okr. poglavarstvu nasledni posebni dobrotniki tamkejšnih pogorelcov imenovani, katerih imena z vredno zahvalo za njih dari očitno na znanje damo:

Od gosp. *Mat. Primožiča*, fajmošter v Tujnicah 8 gold. 9 kr. in 7 mernikov žita.

Od gosp. *Jož. Regel*, fajmošter v Strajnah 16 gold. in 6 $\frac{1}{2}$ mern. žita.

Od gosp. *Franca Dolicel*, fajmošter v Komeni 38 gold. 30 $\frac{1}{4}$ kr. in 56 mern. žita.

Ravno od tistiga gospoda ženske obleke, po vrednosti 40 gold. 46 kr.

Od gosp. *Jerneja Arko*, fajmošter v Vodica 6 gold. 41 kr. in 39 mern. žita. — V ženskih oblekah, po vrednosti 3 gold. 24 kr.

Od gosp. *Jak. Klobus*, duhoven v Lahovičah 5 gold. in 21 mern. žita. — V oblekah in platnu, po vrednosti 14 gold. 26 kr.

Znesik vsih darov 132 gold. 56 $\frac{1}{4}$ kr. in 129 $\frac{1}{2}$ mernikov žita.

C. kr. okrajno poglavarstvo v Kamniku 25. mal. serpana 1850.

Namest gosp. poglavarja

Tschik s. r.

1. okrajni komisar.

Politiške naznanila.

Avstrijsko cesarstvo.

Austrijska. General *Wilisen* je pisal feldzeugmeistru, s katerim je v laški vojski skupej služil, da bi mu dva po imenu naznanjena avstrijska častnika poslal. To pa je naravno, da avstrijska vlada tega ne more dovoliti. — Sliši se, da je več penzioniranih častnikov, ki so še terdni, se v Schleswig-Holstein podalo, tam v armado stopit.

* Vse tiste privatne osebe, ki so se v osodopolnih dnevih mesca oktobra posebno zvesto deržale cesarskiga prestola, bodo očitno spoznanje na razno vižo od vlade zadobile.

* V „Südsl. Ztg.“ se piše, da je minister uka in bogočastja našiga verliga rojaka, gospoda *dr. Škedelna* za profesorja postavoznanstva, financ in slovenske kaznovavne pravde izvolil.

* Za gotovo se v „C. Bl.“ piše, da je minister pravice vsim deželnim poglavarjem ponaročil, da naj se trudijo, da se bodo porotniki kmalo izvolili.

* Za postavljenje javnih poslopij, ki so v Krakovi pogorele, je deržavna vlada 50,000 goldinarjev dovolila in ravno toliko tudi v pomoč tamošnjim hišnim posestnikom, ktere je nesreča ognja zadela.

* Prošnja katoliškiga društva, da bi smelo tudi med obsednim stanam očitne zbirališa imeti, ni bila dovoljena.

* Avstrijska armada se bo, kakor zanesljive novice pravijo, kmalo zlo pomanjšala, kar bo posebno v prid deržavni denarnici.

Horvaška. Ko so prišli poslanci iz Horvaškiga na svatbo bana *Jelačića* je diakovarski škof, gospod *Strosmayer* nevesto banovo z sledečimi besedami pozdravil:

„Prezvišena, visokorodna grofnja!

Storjena in z blagoslovom Vsemogočniga posvečena in uterjena je zaveza dveh naj blagorodniših in naj pobožniših serc. Vernivši se od podnožja oltarja, in spred obličja vsevedočiga Boga, ste postali vi prevzvišena, visokorodna grofnja deležnica imena in visoke časti, kakor tudi slave tistiga velikiga moža, ki vas je za tovaršico svojiga življenja zbral. Med mnogimi drugimi naslovi, s kterimi se on zamore s polno pravico ponositi, se najde eden, ki je sicer do duše zmeren, pa velevažen, zlo časten, in domoljubimu njegovimu sercu mil in drag, in ta naslov je, da je „Ljubljenec svojiga naroda“. Ko ste se sedaj vi, prezvišena in visokorodna grofnja po naj svetejši in najresniši zvezi z občnojubiljenim banam v eno serce, eno dušo in eno bitje prestvarili, je to naravno, da tudi vi od tega časa ta naslov z njim delite. Da, ljubljena jugoslovanskiga naroda ste vi postali po svojem visokem možu; in kakor gotovo je, da še nikdo na svetu ni bil od svojiga naroda serčneje ljubjen in poštovan od našiga bana, ravno tako nedvomljivo je, da bodo vse serca brez izjeme v plameči ljubezni in poštovanju, pri nas z naj večim čutam, vaši prezvišenosti, ko na našo zemljo stopite, nasproti bile. Radujemo se, da smo mi prvi oznanovavci te vesele novice, da smo zamogli prvi biti, ki smo vam zamogli živi dokaz neomejene ljubezni in poštovanja v imenu naroda izreči. Bog vas blagoslovi, to je naj bolj iskrena želja, on naj ne dopusti, da zvezda vaše sreče kdaj otamni, to je naj bolj vroča molitev celiga naroda, kteriga člen ste tudi vi prezvišena grofnja zdaj postali, in Bog bo uslišal gotovo želje in molitve tega dobriga in nedolžniga naroda. Živila!“

Potem svitliga bana takole nagovori:

„Svitli ban! On, v kteriga roci osoda kakor posameznih ljudi, tako tudi celih narodov leži, je ozko sklenil od perve mladosti do današnjiga dne osodo svojiga življenja z osodo našiga naroda.“

Kar se poslednjih dni tiče, slep bi bil, ki bi ta višji značaj in neprecenljivo važnost svojiga življenja, z zlatimi čerki v dogodivščini minulih dveh let zapisano, smel ali tajiti, ali

samo sumnjičiti; akoravno pa niti tvojega prejšnjiga življenja, ktere je desnica Najvišjiga predla, niso tako sjajne, sončnim žarkam enake, kakor poslednje; nič manj jih pa mora vsako bistro, posebno z svetim domorodnim plamenam razsvitljeno oko spoznati za zlo slavne, zlo važne in odločivne kakor za tvojo visoko osebo, tako tudi za celi narod. Jez bi jih imenoval seme v plemenito zemljo tvojiga serca in duha vsejano, z Božjo milostjo gojeno; slavnodobitne dela naj novejšje dobe pa blagonosni plod tistiga semena. In to je, svitli ban, pravi zapopadek tvojiga življenja in djanja, kakor se v prosti nepokvarjeni duši našiga naroda najde.

Posamezne čertice tega bo zgodovinska vila v večni knjigi zapisala in slavo-ilirskimu potomstvu v poduk in nasledovanje preporečila.

Eno le je, česar v tem slovesnem trenutku ne morem zamolčati.

Krasen in plemenit je po prirodi in Božji dobroti narod slovanski. Ostroumje, prostoin velikodušje, serčnost, hrabrost, pogum, vera, zvestoba, čednost, odkritoserčnost, iskrenost, pokoršina, govorljivost, umetnost, gostoljubnost itd. to so kreposti, ki ga obilno kinčijo, jezik pa mu je tako bogat, tako krasen in miloglasen, da mu para na svetu ni. To so darovi, gotovo poroštvo lepši prihodnosti. Ali vse to dušno blago v Slovanstvu je do zdaj še bolj podobno v zemlji zakopani zlati rudi, ki se ne porabi v korist, blagostanje in napredovanje naroda. Oberni li oko k jugu ali severu, solze te bodo oblike, ker povsod boš vidil žalostno in revno stanje slovanstva. Eden naj poglavitiših vzrokov tega žalostniga stanja je, da so se večidel tisti ljudje narodu jemali, ki bi po visokem stanju in poklicu svojem, ki bi po staroslavni imenih in naslovih svojih, ki bi po blagostanju in bogastvu svojem, ki bi po vstavnem stanju svojem, ki bi zastopniki, branitelji in očetje, dika in ponos, cvet in ogledalo svojiga naroda imeli biti; da se je mnogokrat, o tuga in žalost! dogodilo, da so ravno tisti možje, v kterih rokah so bile vse moči lepšiga in srečnejšiga javniga življenja, narod in vse, kar je narodniga sovražili, svoje kervi se sramovali, svoji majki Slavi herbet oberbili, tujšino v narodu podperali, narod v to, kar ni, in nikdar ne bo, ako Bog da in sreča junaska, z silo hotli preoberniti, narodni jezik, najdrajši blago vsakiga naroda, kakor stvar sirovo, robsko, nizko in svoje skerbi nevredno zametali, in ti so se, skorej bi raji rekeli, revni sužni svojih strasti in tujih namenov kakor ljudje, čudili in se čudijo, zakaj de v poslednji dobi niso nikake ljubezni, nikakiga zaupanja pri ljudstvu vživali; kakor de bi bilo mogoče tistimu, ki veter seje, kaj družiga kakor vibro žeti, kakor de bi ne bilo naravno, da sovraštvo — sovraštvo, nezvestoba — nezvestobo rodi, kakor de bi bilo kaj nenavadniga, da oni z duham in sercam naroda v nobeni nežni zvezi ne stoje, ki so vse, kar je duhu in sercu naroda milo in drago, tlačili, ki so vse zlahtne zveze med sabo in narodnim duham razkačeni stergali; kakor de bi ne bila večna postava in

večna pravica, de samo pot prave ljubezni in zaupanja k ljubezen in zaupanju vodi, kakor de bi kdaj tisti, ki jezika naroda ne govori, zamogel kaj dobriga narodu storiti.

Zdaj pa verjemo in upamo, de je sonce tudi že ali de bo skorej tudi pred naše vrata zasijalo. Drugači je s tabo! Ti si, mili ban, od mladih nog hodil po svetu, kakor bučela po cvetju, ter si nabiral blago, s katerim si krasni duh in serce svoje obogatil, razne jezike si se naučil, si jih imel s polno pravico za ključ, s katerim se vrata hrama dušnega blaga zunajnih narodov odperajo; ti si imel z mnogimi narodi opraviti, bil si od njih ljubljene, spoštovan kakor sin; al nikdar se nisi svoji materinski domovini, nikdar svojimu slovanskemu značaju odrekal, akoravno si v drugih jezikih tako izobražen, de, ako nemško govoriš, misli Nemec, de si Nemec, ako italiansko, misli Italian, de si Italian itd., vendar ti je slovanska beseda najmilši, ki iz tvojih ust tako bistro in mило izvira, kakor naj bistriši potok na ponosnem našem Velebiču. S tem si, svitli ban že davno ljubljeneč naroda postal, in vervaj mi, ker iz lastne skušnje govorim, že davno je sokolovo oko našiga naroda v tebi neko posebno zvezdo na obnebu Slovanstva zapazilo, in vidilo, de se bo iz nje danes ali jutro lepo sonce za nas porodilo. Glej nas malo pešico narodnih ljudi, ki smo v imenu naroda pred našim narodnim banam.

Svitli ban, ti praznuješ danes naj srečniši čas svojiga življenja, in praznuje ga torej tudi celi narod, ker slava tvoja, in sreča tvoja, je tudi slava in sreča svojiga naroda. Tu stojimo pred tabo, de se v imenu naroda tvoje sreče veselimo, de te v imenu naroda pozdravimo, de te v imenu naroda počastimo. Narod naš zlo spoštuje stare navade, znano je iz homeriskih njegovih pesem, kako slavno je on svatbe svojih narodnih junakov praznoval; torej nas danes po staroslovanski navadi pred visokim tvojim obličjem vidiš, torej ti iz našiga globokiga serca kličemo: Bog ti daj mnogo srečo, vsakoverstni blagoslov in naj lepši porod. Raduje se narod, radujemo se mi, ban, sreče tvoje, ker te ljubimo kakor serce in dušo svojo. Radujemo se tudi zato, ker v tvoji današnji sreči poroštvo obče slovanske sreče v našem cesarstvu gledamo. Bog naj dade, de se naj slavniši mož Jugoslovanstva z naj dražjim dragim kamenjem iz severoslovanskih poljan okinči, to je, de se dve naj zlahtniši slovanske duše, ena z juga, druga z severa v eno stope. Glej, svitli ban, živo podobo tistiga kersanskiga načela, za kteriga si se z svojimi sokolovi tako slavodobitno dvignul, v kteriga imenu si nevenljive vence spletel; t. j. načelo vzajemne ljubezni poštovanja in po tem sreče avstrijskih narodov na čvrstem temeljnu ravnopravnosti osnovane. Bog bo dal de se bo tudi narod slovanski na severu in jugu v ljubezni, slogi in sreči zjedini, in de bo drugim narodom v tem obziru izgled, kakor si ti zjedinen v ljubezni z zlahtno svojo nevesto, kakor boš v domači svoji sreči celimu narodu izgled. Bog bo dal eno in drugo! In v temu imenu še enkrat zakličemo: Živila dika in ponos avstrijskiga Slovanstva; živila zaročena!

Staršem svitile neveste reče njegova presvitlost sledeče:

„Mi ljubimo in pošujemo našiga slavniga bana; mi ljubimo in pošujemo ravno tako našo ljubeznjivo, vredno in častito banico, torej je tudi naravno, de se naši čuti na vse tiste raztegnejo, ki so našima visokima zaročenima mili in dragi. Kdo pa jima je na tem svetu mileje in dražji kakor vi visokorodni? Imate torej polno pravico na našo ljubezen in poštovanje, in to tem več, ker se imamo razun vsedobrimu Bogu, yama naj pred zahvaliti, de

se je naša zemlja z novim zlahtnim kamnem obogatila. Da vašimu zares roditeljskimu gojenju se imamo zahvaliti, de so tisti kali, ktere je Bog z dobrotljivo roko v serce in dušo naše banice zasadil, zrasli v sjajne kreposti, ki bodo naši zemlji v izgled služili. Hvala vam torej od strani naše dežele, večna hvala! Živili!“

Slovaška. V „Graz. Ztg.“ se piše: Ako časopise beremo, vidimo, de ravno preveč veselo na Slovaškem ni, in posebno vradniki so, kteri se tožijo, de zoper Slovake preveč oblastno ravnajo. Zamorem vam zagotoviti, de žali bog, res je temu tako in še hujše.

Ljudje so razkačeni. In ako se danes ali jutro ta nevolja v djanju pokaže, se ima to nezvestobi madjarskih in madjaronskih vradnikov pripisati. Grof Torgatsch se je močno pregrešil, ker je v čisto slovaških županijah skorej same Madjare za vradnike postavil, in akoravno se vlada močno prizadeva ta pregrešek popraviti, se vendar dozda še malo koristi vidi. Ker je bila zadnjič mnogim Madjarom od cesarja kazen odpušena, je to mnogo Madjarov zlo napihnilo, ki menijo, de se bo stara madjarska država kmalo spet dvignila. Za vlado malo porajtajo. Slovak pa, ki se je za vlado bojeval, vidi, de je od Madjarov zasramovan in jim podveržen. Vladni komisar Kucsinyi se zlo za Slovaško trudi, al njega madjarska stranka v sum pripravlja, kolikor le more. To ona kaj dobro razume. Revšina in potreba je na Slovaškem neizrečena; dela ni, dragina pa je velika. De bi Bog kmalo boljše čase dal, hujši več ne more biti.

* V „Union“ se toži, kakor tudi v druge časopise, v kakí nadlogi de so zvesti Slovaki, posebno se od madjarskih vradnikov ljudem velika krivica godi, ki z Slovaki hudo in nepostavno ravnajo. Kdor pravi, de je Slovan, kdor ne derži z Madjari, tega preganjajo, sovražijo, kolikor le morejo. Pravijo, de Slovan nima domovine, de njega le med Madjari velikodušno terpe, in bahajo se, de bo vlada vse to poterčila, kar si bodo sami zmislili. Slovani se v nekterih krajih tako močno teh ljudi boje, de so v mnogih krajih rekli, de so Madjari, ko so jih popisovali, od tod pride, de je število Slovanov pri popisovanju tako majhno, in de je toliko Madjarov, kolikor bi se nobeden ne bil mislil. V mesticu Rosenberg so se samo 4 osebe za Slovane zapisale, ker so se drugi bali naznaniti, kteriga naroda de so. Ti ljudje menijo mende nalaš sovraštvo pri Slovaki zoper vlado zbuditi, ker jim postave in ukaze tako krivo razlagajo! Slovanski vradniki, kterih je sila malo, ne morejo nič opraviti, ker jih madjarski povsod overajo, in z slovanskim vradnikom se clo noben madjarski ne zmeni. Upamo, de bo to reč vlada, ko ji bodo druge opravila pripustile, poravnala in pravico dala, komur pravica gre.

Ogerska. Sliši se, de so se poslanci starokonservativne stranke na Dunaj k cesarju podali.

Lombardo-beneško kraljestvo. Deželni poglavar za Lombardo-beneško, vitez Toggenburg, se je že v Verono podal. Ko se bo tam z vojskovodjem Radeckim posvetoval, se bo hitro na namenjeno mesto podal.

* Zavolj posestva orožja in doprinešenih roparij je bil 15. julija Beozzo od stojne sodbo k smerti obsojen. Do zadnjiga trenutka se ni hotel podati, ko je pa imel na moriše iti, je prosil, de naj ga še enkrat preiščejo, kar se je tudi zgodilo, ker je rekel, de bo važne reči naznanil.

Povedal je vse svoje tovarše, kteri so bili koj zasačeni (13 jih je bilo), deset od teh se jih je že udalo.

Tuje dežele.

Bulgarska. Iz Zemuna se v „Union“ piše od 23. julija. Hitim vam naznaniti, de je vstaja na Bulgarskem skorej popolnoma ponehala, ker je sultan pravične želje Bulgarov uslišal in večidel vsako tirjanje pripravljen spolniti. De se je to zgodilo, se imajo Bulgari zahvaliti zlahtnimu knezu Serbskiga Aleksandru Karodordjiču, ki ni nič opustil, visoko turško vlado k temu napraviti. Ker je bilo toliko turških vojakov prišlo, ni noben človek mislil, de se bo ta reč tako srečno končala. Hvala kersanskimu vladarju, de se je tako kersansko obnesel.

* V „Lloyd“ se 23. julija iz Vidna piše: Imenovana komisija, ki je bila na Bulgarsko poslana, je svoje opravila zoper vse pričakovanje, srečno končala, in vstajnike primorala, de so se mirno v svoje vasi nazaj podali.

Ko komisija v Belgradčik pride, se zberejo glavarji bulgarski krog nje in jo prijazno pozdravijo in pošlejo pet poslancov iz svoje srede v Vidin, de so tam v imenu bulgarskiga naroda svoje pritožbe in vošila naznanili.

Že 17. so poslanci v Vidin prišli. Riza Paša jih koj k sebi pokliče in zlo prijazno sprejme, jim da sveto obljubo, de bo njih prošnje in pritožbe samimu caru, ki ga je za pomirenje sem poslal, naznanil in podperal. On je pravi vzrok vstaje zvedil in zapisal.

Perva pritožba Bulgarov je zoper divjo ravnanje Turkov pri pobiranju davkov, od kterih, kakor je znano, komej deseti del car dobi.

Prošnja naroda je 1. davke v pridelkih, od kterih sultanu celo nič ne pride, dvigniti; 2. jim dopustiti, de bodo tudi oni smeli orožje nositi kakor Turki in njih sosedje, Serbi; 3. davke po posestvu in premoženju zanaprej zmeriti, in jim naznaniti kraj, kamor jih bodo imeli o pravem času odrajtovati, in poslednjič, dozda turške subpašate odstaviti, na kterih mesto bodo sami svoje kersanske sodnike volili.

Paša je poslancam rekel, de njih prošnje za pravične spozna, in de jih bo zvesto svojimu vladarju naznanil. Kar zedene nedolžne žertve, je cesar že ukazal, de se bo za vsako glavo pobitih Bulgarov brez razločka 32,000 piastrov plačalo, in de bodo ta denar Turki, ki so tega krivi, morali za kazen odrajtati.

S to obljubo so bili poslanci spušeni in v ležiše nazaj peljani.

18. je že prišlo naznanilo, de so Bulgari ležiše zapustili in se veselo vriskaje vsak na svoj dom podali. Včeraj se je komisija postavila, ktere naloga je število umorjenih Bulgarov in škodo natanjko prerajtati in vse to v Carigrad naznaniti. Toraj je vstaja srečno končana. Turki mermrajo zavolj tega in se tresejo pred prihodnostjo.

Poljska. De se poljsko kraljestvo svojimu večnimu spanju od dne do dne bolj bliža, se vedno bolj vidi. V kraljestvu se je boljarstvo z ljudstvom popolnoma razdvojilo in se vidno vladi bliža. Ono čuti, de ne more več tirjanju ljudstva zadostiti, ako noče za beraško palico prijeti. Boljarstvo kraljestva vidi, de mora zvoliti ali svojo pogubo ali se pa na Rusio opreti, in pri takih okoljšinah zvoli posledno. Zavolj tega se je toliko Poljcam milost podelila in znabiti bo mesca decembra vesolna amnestia dana. Ruska politika je poljske plemenitaže, ki se od svojiga veličastva ravno tako težko kakor od sebe ločijo, nase potegnila. K temu še pride, de se plemenitaž vedno v Galicio obrača, kjer se poljski plemenitaž vedno pred sovraštvam svojih nekdanjih podložnih trese, ki si njegovo posestvo osvojujejo, in vidi, de, če z vlado derži, z ljudstvom sme in zamore po stari navadi ravnati. Povsod se plemenitažem očita veliko bahanje in veličastvo, de pa zraven tega

raji prepuste svoje iztirane rojake v nadloge poginiti. Zdi se, de so spolnjene besede Kosciuskiga: „Finis Poloniae“.

Bosna. Iz bosniške meje se sledeče piše; Zadnjič se je po časopisih neresnična novica raznesla od Omer pašata, višjiga poveljnika turške armade v Bosni. On ni iz zunanjih dežel doma, ampak je iz varazdinskiga kriškiga polka, ker je bil častnik in se je nad svojim zapovednikom, ker ga je vedno mučil, maševal; toraj je v Turčijo pobegnil, ker so ga sprejeli. On je bistra glava, je dober avstrijanec, ime mu je Lates.

Nov deželni poglavar v Bosni, Hafis paša, je sovražnik kristjanov, on je ravno tisti, ki je zoper Ibrahim-pašata bitvo pri Nisibu zgubil. On bi imel sicer v Travniku stanovati, vendar bo v Sarajevem ostal, v glavnem mestu Bosne, ki ima 70,000 prebivavcov. Njegov prednik, Tahir paša je v pravem času umerl, ker ako bi bil on še živ, težko de bi bil e. k. avstrijski poslanec v deželo prišel, ker se mu je terdo zoperstavil.

Nemška. Telegrafsko naznanil od 29. julija pove, de je bil na Hanoveranskem velik naroden zbor. Sklenjeno je bilo, kralju prošnjo poslati, de bi vojakov Schleswig-Holsteincam v pomoč poslal.

* Vojvoda Schleswig-Holsteincov je sledeči razglas dal:

Ker je schleswig-holsteinska armada pri Idstedtu mnogo častnikov zgubila, je naj večji potreba armade, ta nje važni del nadomestiti. — Torej povabimo „častnike vsih nemških armad“, ki so mladi in močni in za našo reč čutijo, za katero se bojujemo, pred ko mogoče v Rendsburg priti, kjer smejo gotovi biti, de bodo vredno stopnjo zadobili, naj stopijo kakor prostovoljci ali za vedno v armado.

* Akoravno je prusko-nemška zveza (Union) vedno slabši, in se od tedna do tedna bolj razpadu bliža, je vendar, kakor W. Z. naznani, pruski kralj za terdno sklenil, od nje ne odstopiti. Kralj je, ko je gospod Lepel od njega slovo jemal, njemu za gotovo naznanil, de je njegova terdna volja, zveze se deržati.

* Schleswig-holsteinska armada nima toliko mertvih, kakor se je iz začetka pripovedovalo. Njih število znese od 225 do 240, ranjenih in vjetih je pa od 1150 do 1200; med njimi 10 do 12 častnikov mertvih in 70 do 80 ranjenih. Pravijo, de so se Danci zadnje dni spet bolj nazaj pomaknili; na vsako vižo so jim naši topovi mnogo škode napravili, in gotovo so mnogo vojakov zgubili; ranjene imajo v Schleswigu in Flensburgu, in vendar so morali njih mnogo na Dansko prepeljati. V Schleswigu so morali vsi možki prebivavci terdnjavo delati.

* Telegrafsko naznanilo iz Rendsburga pove, de se govori, de se holsteinska armada naprej pomika. Ta in unplat Eider se je zbrala. Glavni stan je v Rendsburgu. Prednje straže stoje do Sehstedta. Rendsburg je zapert; danske prednje straže so razpostavljene do Eider.

* Ko je pruska vlada zvedila, de so Schleswig-Holsteinci bitvo zgubili, je sklenila, ako bi se še kaj taciga prigodila, in ako bi Danci naprej stopili, jim svojo armado nasproti postavili.

Dansko. Telegrafsko naznanilo iz Kopenhagna pove, de sta general Schleppegrel, ki je pod Napoleonam služil, in polkovnik Trepka Läsä, poprejšni pobočnik generala Cavaignac-a v Algiru, v napadu na središe Holsteincov padla. De Meza, topniški imenitni častnik, ki je Alsen uterdil, je poveljstvo prevzel.

Laška. V Modeni se po ukazu od 24. julija jezuiti spet sprejeti, posestvo sonazaj dobili, dovolilo se jim je tudi 1. novembra v Modeni, Reggi in Masi šole odpreti.

Francoska. V Parizu vedno ljudi zaperajo, ker so neko skrivno društvo zapazili, ki se je zoper Napoleona zaklelo.

Podonarske knezovine. V „D. Z. a. B.“ se iz Dunaja 29. julija piše, de zadnje novice iz imenovanih knezovin pravijo, de so vsi ruski vojaki razun 13,000 knezovine zapustili. Turški deželni poglavar, Achmet Effendi, tirja, de se mora še 3000 vojakov na Rusko nazaj pomakniti, de jih le 10,000 ostane, kakor je po pogodbi sklenjeno.

Razne naznanila.

— V Marchegu je 23 hiš pogorelo; posebno žalostno je, ker so ravno kmetje poljske pridelke pod streho spravili, de jim je tudi živež zgorel.

— „Pražske Now.“ pravijo, de se je na Českem blizo Breznice en 83 let star mož zato ustrelil, ker so mu branili se oženiti.

— Tudi na Dunaju se je društvo ustanovilo, kteriga naloga je doneske nabirati za vojaški parobrod „Radecky“. Mnogo zlo imenitnih oseb je že temu društvu pristopilo. Upati je toraj, de se bo kmalo toliko nabralo, de se bo zamogla ta naloga vresničiti.

— Svitli cesar se bo 16. t. m. na zgornjo Avstrijsko in Solnograško v gore na pol podal in konec mesca spet v Schönbrun povrnil.

— 27. julija je poskusil nekdo v Benetkah gledišče „Apollo“ zažgati. K sreči so še v pravem času ljudje to zapazili. Ako bi bilo začelo goreti, bi se bila Bog ve kaka nesreča zgodila, ker imenovano gledišče leži v sredi mesta, h kteremu samo ozke ulice peljejo. Cuvajoča policija je zapazila neko osebo, zoper katero se vedno nov sum zbuja, ki je bila torej kriminalnemu sodništvu izročena.

— Pripoveduje se, de so 39 honvedov v Földvar gnali. Ko že blizo mesta pridejo, tirja eden od častnika, ki je bil poveljnik vojakov, ki so jih gnali, de bi jih ne peljal kakor hudodelnike, in ko častnik na to čudno tirjanje odgovori, kakor gre, mu naenkrat meč vzamejo, vojakam pa puške, in vsih 39 honvedov je ušlo.

— Sekovski knezoškof so šli birmat na slovenski kraj svoje škofije, 1. in 2. aug. bodo birmali u Mariboru, 3. in 4. u Ptuj, 5. v Ormožu za velkonedelski dekanat, 6. in 7. u Lutomiru, 8. in 9. u Radgovini, 10. in 11. u Štradeni (na nemškem), 12. in 13. v Riegersburgu (na nemškem). C—r.

— Telegrafsko naznanilo iz Pariza pove 31. julija, de se je v Marseille kolera začela.

— „Schweiz. Beobachter“ piše, de blizo Berna na njivi nekiga vradnika pšenica rase, ktere seme so pred sedmimi leti v Kairi na Egiptovskem pri eni mumii najdlji in vsejali, ki je zoper pričakovanje kal pognalo, raslo in se tako pomnožilo, de iz eniga zerna 40 bilk skorej seženj visokih rase, ki so debele kakor debel perot, klasje je 4 do 5 palcov dolgo in en palec debelo, in en klas ima najmanj 100 zern, tedaj bi dal en mernik take posejane pšenice 4000 mernikov.

— V Milani se bo prihodnji mesec umetniška razstava odperla.

— Cesar Ferdinand in cesarica Marija Anasta deželniemu poglavarju Bisingen 3000 gold. za pogorele Krakovčane podarila.

— Iz Ogerskiga se piše, de se živinska kuga tam zlo razširjuje.

— Ker je vedno dežvalo, ni v Banatu pšenica tako bogata kakor se je popred mislilo; žitna cena je razun tursice poskočila.

— „Petrogradske novine“ naznanijo, de sta bila slavna Čeha Hanka in Šafařík za častna uda javne bukvarnice ruskiga cara zvoljena.

— Svitli ban se bo podal z svojo ženo za kake dni v Slavonio in potem v Dalmacio.

— Deželni odbor na Českem je z noviga darila za izverstne izvirne česke igre razpisal, in sicer:

a) 250 gold. v srebru za naj boljši historisko dramo iz dogodivšine českiga naroda:

b) 200 gold. v srebru za naj boljši ljudsko dramo, ktere predmet pa mora iz sedajnih časov biti, namesti drame zna pa tudi vesela igra biti.

c) Zraven tega je dovolil tudi en accesit z 100 gold. v srebru. Toraj so bili pisatelji povabljeni svoje dela deželniemu odboru poslati in sicer:

Zgodovinske drame do konca mesca marca 1851.

Druge igre pa do konca februarja prihodnjiga leta, in sicer brez podpisa. Vendar pa se mora ime pisatelja v zapečatenem listku pridjati, na kterem pa zunaj mora naslov igre imenovan biti. Ti listki se bodo se le potem razpečatili, ko bo kateri igri darilo prisojeno; vse druge igre se bodo pa z zapečatenimi listki vred nazaj poslale.

Sostavil se bo odbor iz petih mož, ki so zvedeni in znajdeni v teh rečeh.

Česki deželni odbor se pa pri teh igrah družiga ne prilasti, kakor pravico, jih na gledišni oder vpeljati. Z vsako igro zamore pisatelj storiti kar mu je drago, ker ostane popolnoma njegova lastnina.

— Časopis „Minerva“ pripoveduje, kako silno so se roparji na Gerskem pomnožili, v izhodnem kraju jih je najmanj 300. Ni davno kar je 80 roparjev, ki so imeli trombe in zastave veliko vas Kolako napadlo in scer takrat, ko so zlo blizo vojakji stali; druga roparska četa, 40 glav močna, je mesto Lamia napadla, se je z kraljevimi vojakji in mestnimi prebivavci bojevala in potem pete odnesla. V izhodnih krajih so pa 4 druge roparske trume, kterih se prebivavci tako boje, de si ne upajo več na polje iti.

— V Pragi je od 21. do 28. julija samo 6 oseb na koleri zbolelo. Vsih skupej je bilo 16 bolnih, dva sta umerla, konec tedna je bilo samo 6 bolnih še.

— Naj novejši novice iz Černe gore naznanijo, de se je zdravje vladika Černogore zlo poboljšalo.

— Sliši se, de je bil Franc Jožefov red več učenim podeljen, kakor Dr. Springerju, prof. matematike, V. Kollarju, prof. slovanske archaeologie, Jakopu Stulcu, korarju, Pavlu Šafaříku, Dragotinu Kreilu, Vuku Stefanoviću, Kupelwieserju in Rubnu.

— Pripoveduje se, de se bo vojaški muzeum napravil, v kteriga se bodo podobe vsake sorte znajd za vojsko in mornarstvo nabirale.

— Na Piemonteškem, v naj bolj bogatem in in rodovitnem kralju celiga kraljestva so se neki žizki zaredili, ktere tamošnji prebivavci za kobilce derže, kar pa niso. Ti žizki polje in drevesa nanaglamo pokončajo, in ko na enem kraju vse snedo, se v drug kraj obernejo, ker ravno tako vse pokončajo. Naj bolj žalostno je pa še to, de, ako te žizke kak dež ali kaj družiga pomori, se iz njih miazmi narede, ki zrak okužijo, tako, de nevarne kužne bolezni iz tega vstanejo.

